

AULANGON LUONNONSUOJELUALUEEN RAKENNUSTEN KATSELMUS 14.8.2007

Katselmuksessa läpi käydyt rakennukset liittyvät entisen Karlbergin kartanon suureen puistoon. Puiston rakentaminen aloitettiin 1880-luvulla eversti Hugo Standertskjöldin toimesta. Kartano puistoineen siirtyi Hämeenlinnan kaupungille 1926 ja Suomen Matkailuyhdistykselle 1936. Puisto eli Aulangon luonnonsuojelualue tuli metsäntutkimuslaitoksen haltuun 1963 ja Metsähallitukselle 2002. Alue kuuluu myös Hämeenlinnan kansalliseen kaupunkipuistoon.

Ruusulaakson paviljonki

S1, suojeltu kokonaan

REISKAssa kunto: huono

Kuvaus

Ruusulaakso on goottilaistyylinen viisitorninen, runsailla puukoristeilla jäsennöity paviljonki. Paviljonki on rakennettu suurista kivistä tehdylle perustukselle ja on puurakenteinen, saumapeltikatteinen avoin rakennus.

Kunto ja korjaustarpeet

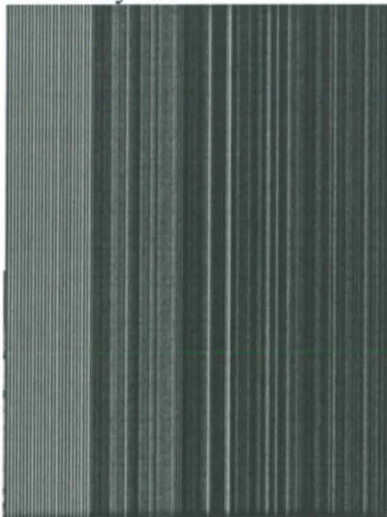
Kunto on kohtalainen, mutta huononee pian, jollei korjauksia tehdä. Pääsyy vaurioihin on liian tiivis maali, jota on lisäksi useita kerroksia puupinnassa. Puu on tiiviin maalipinnan alla paikoin pysynyt märkänä ja lahonnut. Korjauksessa olisi syytä poistaa tiiviit, huonosti kiinni olevat maalikerrokset ja uusia lahonneet puuosat. Uudet puuosat työstetään pinnoiltaan kuten vanhatkin, eli höylätään käsin. Samoin varmistetaan, että kaikki rakenteet tehdään siten, että vesi valuu alas ja pois päin rakennuksesta. Ennen työhön ryhtymistä olisi syytä tehdä väritutkimus, jossa selvitetään paviljongin alkuperäinen väritus. Pikaisella ”rapsutuksella” esille tuli mm. vaalean vihreä sävy. Lisäksi vanhoissa valokuvissa nykyisin mustaksi maalattu peltikatto on vaalea. Peltikatto on nyt hyväkuntoinen, vain kahdella lappeella on hieman levää ja toisella näistä lappeista maali hilseilee räystäällä hieman. Peltikatto kannattaa korjauksen yhteydessä käydä läpi, jolloin levä poistetaan ja huonossa maalissa oleva kohta paikka- maalataan. Mikäli katosta löytyy vanha vaalea sävy, voidaan se myös palauttaa. Portaat ovat alun perin olleet puiset (valokuvan perusteella) ja nykyiset betoniaskelmat on valettu ilmeisesti 7.6.1961 (päiväys kaiverrettu ylimpään askelmaan). Betoniaskelmat ovat kohtuullisessa kunnossa.

Suosittelava työjärjestys olisi, että maalari tekisi väritutkimuksen samalla kun kirvesmies tai puuseppä tekee vaurioituneiden puuosien kartoituksen. Näiden tutkimusten jälkeen sovitaan yhdessä Museoviraston kanssa korjaustyön suorittamisesta (maalinpoisto, puupaikkaukset ja käytettävät värisävyt ja maalityypit).

Näköalatorni

S1 , suojeltu kokonaan

Kunto: hyvä

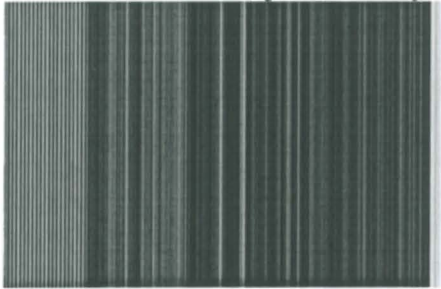
Kuvaus

Näkötorni on suurista graniittikvaadereista 1906-07 rakennettu linnantornia jäljittelevä, 33 m korkea näköalatorni, joka on arkkitehti Waldemar Aspelinin suunnittelema. Sisällä välipohjat on valettu betonista ja laatoitettu. Ylimmälle tasanteelle johtavan portaikon viimeisen osuuden seinät on pinnastaan rapattu sisältä ja pellitetty ulkoa. (Saattaa olla, että rakenne on puuta ja ulkopuoli on pellitetty, kun rappaus ei ole kylmässä rakenteessa kestänyt, mutta tämä on vain arvaus.)

Kunto ja korjaustarpeet

Torni on hyvässä kunnossa, sillä se on perusteellisesti kunnostettu 1990-luvun lopulla. Ainoa ongelma on alakerran ja hieman myös muiden tasojen lattioissa esiintyvät halkeamat. Vaikuttaa siltä, että betonilaatat ovat joko eläneet tai puolustusvoimain ampumaharjoitukset ovat tärisyttäneet tornia niin, että keraamisen laatatkin ovat haljenneet. Tilannetta voisi seurata esimerkiksi merkkamalla lattioihin muutamia mittauskohtia, joista lattian halkeamien tilaa (kasvavatko vai eivät) seurataan. Mittaus voidaan tehdä esim. kerran kuussa, jolloin se merkitään muistiin ja esimerkiksi vuoden kuluttua katsotaan, onko halkeaman mitta muuttunut.

Toinen mielenkiintoinen ilmiö ovat ylimpien ikkunoiden ”tippukivet”. Ne ovat kalkkimuodostumia, jotka ovat syntyneet kosteuden vaikutuksesta.

Onnentemppele

S1, suojeltu kokonaan

REISKAssa kunto: hyvä

Kuvaus

Onnen temppele on tiilinen, goottilaisvaikutteinen puistomaja, joka on rakennettu kivistä ladotulle pienelle kummulle. Rakennuksessa on kimpikatto ja betonilattia. Rakennukseen kiivetään pitkiä puisia portaita myöten.

Kunto ja korjaustarpeet

Kunto on kimpikatetta lukuun ottamatta hyvä. Vanhoista valokuvista päätellen temppeli on alun perin ollut puhtaaksi muurattu ja siinä on ollut suippokaarinen peiliovi nykyisen lautoaven sijaan. Kuvista päätellen kimpikatteen kimmet lienevät olleet nykyistä suurempia. Temppelille nousevien portaiden yläpäässä on ollut kaiteissa ”portit”, joiden kautta on päässyt kävelemään temppelin ympärillä olevalle tasanteelle.

Temppeli on nyt maalattu muuratuilta osiltaan kauttaaltaan paksulla nykyaikaisella maalilla. Alta kuultaa keltaisia ja punaisia tiiliä sekä mahdollisesti punaista maalia. Ikkuna-aukkojen pielissä vaikuttaa olevan vaalean keltainen kalkkimaali. Sisällä väritys on vaalea ja sisäkatto on vaalean siniseksi maalattua lautaa. Lattia on valettu betonista ja se on halkeillut runsaasti.

Kimpikatto on tehty kattahuovan päälle ja alkaa olla hyvin huonokuntoinen. Kate olisi uusittava mahdollisimman pian ennen kuin se alkaa vuotaa ja turmella hyväkuntoista sisäkattoa sekä muita rakenteita. Ennen kateen uusimista kannattaisi tutkia vanhoista valokuvista kimpkien kokoa ja selvittää ovatko alkuperäiset kimmet olleet nykyisiä suurempia. Samoin on selvitettävä kattokoristeiden muoto ja ulkonäkö. Temppelistä olisi syytä myös teettää väritutkimus tulevaisuutta ajatellen, jotta seuraavissa huoltomaalauksissa voitaisiin alkuperäisiä värejä palauttaa mahdollisuuksien mukaan.

Kahvila

S2, suojeltu osittain

REISKAssa kunto: hyvä

Kuvaus

Vanha puistonvartijan asunto, jota on laajennettu ainakin kahteen otteeseen. Yksi huonoon kuntoon päässyt laajennus purettiin 2000-luvun alussa uuden laajennuksen tieltä. Koko rakennus toimii kahvilana. Rakennuksen toinen laajennusosa on ainakin tehty pystyhirsistä (näkyvissä ullakolle johtavien portaiden komerossa).

Kunto ja korjaustarpeet

Kahvilarakennusta on korjattu ja laajennettu 2000-luvun alussa, joten se on hyvässä kunnossa.

Toimisto ja aitta

Muu suojeluarvoa sisältävä kohde

REISKAssa kunto: hyvä

Kuvaus

Toimisto on julkisivuiltaan porrasta lukuun ottamatta melko alkuperäisessä asussa. Sisätilat ovat lähes kokonaan uudet, vain mm. peiliovia on säilynyt.

Kunto ja korjaustarpeet

Aitasta ollaan tekemässä lisää toimistotilaa. Jo nyt siinä on yksi toimistohuone ja pieni varasto. Aitan ulkoasu tulisi korjauksessa pitää nykyisen kaltaisena pihalle eli päärakennukseen päin ja uusia ikkunoita avata takajulkisivuun. Näin pihapiirin asu ja rakennusten keskinäinen suhde säilyisi luontevana.

Mukana Metsähallituksesta Minna Maukonen ja Outi Mäenpää
Hämeenlinnassa 11.9.2007

Anu Laurila